

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 16 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

Invitare de abonament

la

„TRIBUNA“

Cu 1 Octombrie 1899 v. încep
nouve abonamente lunare, quar-
tale, semestrale și anuale.Domnii abonenți sunt rugați
a grăbi cu reînnoirea abonamen-
telor lor, pentru regulata expedi-
ție a foil.Abonamentele se fac prin
mandate postale și numai pentru
un timp, care începe cu prima și
se termină cu ultima luni, după
stilul vechiu.

Abonamentul anual costă	14 fl. — cr.
Abonamentul semestral	7 fl. — cr.
Abonamentul trimestral	3 fl. 50 cr.
Abonamentul lunar costă	1 fl. 20 cr.

Este în interesul dlor abo-
nenți, ca adresele să fie însemnate
oat se poate de corect și legibil.
Domnii abonenți vechi sunt ru-
gați a lipi pe mandatul postal
adresa tipărită dela fașile, în
care li s'a trimis „Tribuna“ până
acum.

Administrațiunea.

Politica Vienei.

(S). Criza continuă în Austria. Până
în momentul scrierii acestor șire noul
cabinet încă nu e format. Ceea-ce de-
notă, că la moștenirea guvernului Thun
nu prea rîvnește nime. E și greu să
întri într-o moștenire, compusă aproape
numai din *passive*. Căci la activul seu,
cam puțin are guvernul decedat. A
făcut pactul cu *Ungaria*, — bine rău
cum l-a făcut, — și atîta tot. Cu cele-
lalte angajamente, dacă se va mai fi
angajat cumva la ceva, a rămas dator.
Și e ușor de înțeles, că nu se prea în-
cumează nime să primească asupra
sa achitarea acestor datorii.Sînt grele datorile rămase în urma
demisionatului guvern austriac, și rămase
chiar și de celelalte guverne premer-
gătoare.Prima și cea mai cardinală datorie
e: *restabilirea ordinii publice* în ceea-
laltă parte a monarhiei. O datorie greu
apăsătoare, pentru-că dacă nu se achi-
tează la timp, duce la desastru, la *des-
compunerea ordinii de stat*.E mai mult decât datorie faptul
despre care vorbim. E chiar boală, și
încă boală gravă. Și sînt boale, cari,
pentru a fi vindecate, necesarmente tre-
buie să fie supuse unui tratament estra-
ordinar și *radical*. Cu mijloace palia-
tive nu merge. Nu poți aștepta ca rana
deschisă să se vindece dela sine, ci tre-
buie arsă cu ferul roșu, pentru a împe-
deca lăfșirea ei. Dacă nu faci așa, se in-
fectează întreg corpul.Astfel de leac radical se cere și
pentru boala din *Austria*, și e curios și
dureros că nu se găsește *medic* care să
o prescrie. Se lasă toate în grija na-
turei, ca dela sine să se facă vindecarea.
Și așteptînd să se facă vindecarea, vezi
cu ochii cum rana se lăfșește și boala se
aggravează. Ear' a sta și a te uita cum se
aggravează boala, nu mai e lucru politi-
cos, ci e lucru neuman; e curată — *crimă*.Se ne explicăm. În Austria au pur-
tat mai înainte, — până erau *Nemfi*
stăpâni pe situația politică, — luptă
crâncenă *Slavii*, și în special *Cehii*, pen-
tru revindicarea drepturilor lor. În cele
din urmă s'a ținut cont de dorințele lor,
și în parte li s'au împlinit. Chestia *lim-
bei* a fost rezolvată, — deși numai pro-
visoriu, — într'un mod satisfăcător pen-tru ei. *Cehii* au fost mulțumiți și n'au
mai făcut gălăgie. Au început însă să
facă gălăgie *Nemfi*, cari 'și-au văzut
deodată nimicită eghemonia de odi-
noară și nefericitul sistem de guver-
nare din *Austria* se pare că acum ar
voi să mulțumească de nou pe *Germani*
în contul și în detrimentul *Slavilor*, res-
pective al *Cehilor*. Căci politica *Austriei*
asta pare a fi: *cel mai rău de gură dea-
supra!*Ce însemnează aceasta? Nimic alta,
decît că în monarhia noastră, elementele
turbulente sînt acelea de cari se ține
cont, și ale căror dorințe sînt respec-
tate și satisfăcute. *Elementele de ordine*
pot să aștepte, pentru-că pe ele nime nu
le bagă în seamă.Pe scurt, toate presemnele ne spun
și ne arată, că de astă-dată se va da
Austriei un guvern, care are să fie pe
placul *Nemfiilor*. Va să zică se astupă
de nou gura celor gălăgioși, pentru-că
în timpul din urmă *Nemfi* erau tur-
bulenții.Ei bine, unde duce aceasta? Acolo,
că toate popoarele din monarhie, ne-
mulțumite cu starea lor de astăzi, vor
căuta în viitor să facă și ele gălăgie,
cât de mare gălăgie, și să înceneze lupte
de strade și devastări, ca să fie băgate
în seamă.Dacă așa cere sistemul de guver-
nare dela Viena, politica Vienei, negre-
șit că așa se va și face. Dar' nu-și dau
oare seamă cei competenți, că sfîrșitul
care poate să fie? Nu se gîndesc ei că
prin aceasta se subminează formal *au-
toritatea suveranității*, care vine pusă
în poziție de a ceda totdeauna celor gă-
lăgioși, pe când ea de fapt e pusă *dea-
supra tuturor*, cu chemarea de a se
îngrijii de toți, în *egală măsură*? Ce-și
vor închipui *elementele de ordine* din
monarhie, când vîd, că numai cei cu
gură mare, — și de multe-ori nespălată
— au trecere în fața *puterii suverane*,
ear' ele sînt desconsiderate?Am atins aceste idei, pentru a de-
monstra, că politica tradițională a *Au-
striei*, cu nefericitul „*fortwursteln*“ nu
e bună, și e desastroasă pentru *auto-
ritatea suveranității* însăși. Nu pentru
popoare! Pentru-că popoarele, dacă se
cere așa, vor lupta ele între ele și mai
departe, și nu vor pieri. În Austria vor
lupta *Slavii* cu *Germanii*, în Ungaria
popoarele nemaghiare cu Ungurii. Își
vor consuma forțele pe un timp oare-
care în aceste lupte, lipsite de rațiune,
și totuși nu vor pieri. Dar' vor obosi!
Și se poate, că se va ivi pe neașteptate
un moment, în care necesarmente va
trebui să se facă apel la toate, pentru
a intra împreună în alte lupte, reclama-
mate de *interesele integrității monar-
chiei*, — și atunci obosite fiind de mul-
tele și gravele lupte interne, vor de-
nega toate serviciul!De aceea, ar fi timpul să se pună
odată capăt la *Viena* politicii de „*fort-
wursteln*“ și să se porceadă serios la o
cură radicală pentru stările bolnăvi-
cioase din *întreaga monarhie*. Repet-
tăm, *interesele puterii suverane* o re-
clamă aceasta, și o reclamă cu insis-
tență.Să se țină deci cont de această ce-
rință, până nu e prea tîrziu!

Sibiu, 27 Sept. n.

Club politic. Se știe, că guver-
nul maghiar a declarat de *disolvat*
partidul nostru național din motivul,
că e o *asociație fără statute*. Acum
se telegrafează din *Fiume* următoarele:
Autonomiștii din Fiume, în frunte cu
fostul primar *Mayländer*, au întemeiat
un club politic, cu statute, și au trimis
proiectul de statute ministrului
maghiar de interne spre aprobare. *Prim-
ministrul Széll*, care ține tot-
odată și locul ministrului de interne, a
trimis însă statutele îndărăt, — cu în-
cuștințirea, că nu le poate aproba.
Atunci de ce mai cereți statute, onora-
bilitor?

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Autonomia catolică. Comite-
tul de 27 va fi în curînd convocat de
nou din partea *presidentului Szapáry*,
ca să censureze și aproabe elaboratul
ce se va prezenta congresului. E vorba
ca congresul să fie convocat negreșit
încă în anul acesta, și anume pe la mij-
locul lunii Noemvrie.**Congresul Slavilor.** Congresul *ziariștilor*
slavi, ținut la Cracovia s'a terminat. În se-
dința a treia, care a fost și cea din urmă s'au
luat următoarele hotărîri: *ziariștii slavi* din
Austro-Ungaria se întemeieze o *asociație gazo-
tărească permanentă*; în contra dispoziției luate,
ca *ziariștii slavi* din Ungaria și Croația să nu
ieie parte la congresul de *de-astan*, să se dea
recurs până la forul suprem. Viitorul congres al *zi-
ariștilor slavi* să se țină în Zagreb.**Bánffy redivivus.** Baronul*Bánffy* a fost chemat la Viena, unde a
și plecat imediat. Faptul acesta a um-
plut de bucurie pe *tiszașiști*, cari cre-
deau că ear' se ivesc zorile unei ere
bánffyiste, dorită atât de mult din par-
tea lor. Acum se știe însă, că baronul
Bánffy n'a fost chemat la Viena ca po-
litician, pus la pensie, ci ca mareșal ma-
ghiar de curte, pentru a fi de față la
depunerea jurămîntului din partea celor
doi noi numiți consilieri intimi ai M.
Sale, ministrii maghiari *Hegedűs* și
Plosz. Și așa speranțele *tiszașiștilor* au
căzut earăși la — zero.**Széll la Viena.** *Prim-ministrul*
maghiar *Széll* a fost primit luni în
audiență din partea *Monarhului*. Au-
diența a durat o oră întreagă. *Mini-
strul* *president al Ungariei* a făcut rap-
port *Maiestății Sale* despre situația po-
litică din Ungaria și despre programul
cel mai apropiat de muncă al parla-
mentului maghiar, care se va deschide
mîne. După audiență *prim-ministrul*
Széll a avut întrevăderi cu contele
Goluchowski, cu *Kállay Beni*, și
cu alții. Cu toate-că audiența aceasta
a fost plînuită mai dinainte, din unele
părți se accentuează, că ea stă în le-
gătură și cu criza din Austria, pen-
tru-că pentru guvernul maghiar nu
poate fi irrelevant, că cine vine la pu-
tere în *cealaltă parte a monarhiei*.Sînt mulți cari cred chiar, că în
casul formării unui cabinet german,
cu *social-cristinii* împreună, poziția
lui *Széll* încă e *zdruncinată* sau cel
puțin *sguduită*. Îndeosebi „*Egyet-
értés*“, — *singura foaie maghiară de*
altcum care îi face opoziție lui *Széll*,
— *coboșe* la moarte cabinetului actual
maghiar. Mai știi de nu 'i-se va îm-
plini *profecia*?

Crisa în Austria.

Știrile cele mai nou primite dela
Viena, sînt următoarele: Criza va mai
dăinui câteva zile, pentru-că pentru forma-
rea unui cabinet parlamentar, basat pe ma-
joritate parlamentară, lipsesc condițiunile
necesare, în prima linie *majoritatea sigură*,
ear' un guvern de tranziție, compus din
funcționari, e judecat din capul locului
la moarte, pentru-că nu-l va sprijini
nici una din partidele politice din *reichs-
rath*. Misiunea lui *Liechtenstein*, care
voia să formeze un cabinet de *coali-
țiune*, e ca și terminată, fiindcă resul-
tatul tratărilor avute e negativ în toată
privața. De aceea a fost citat acum
la Viena *Clumetzky*, la care probabil va
apela de nou *Coroana*, cerîndu-i să-și
pună autoritatea și facultățile în cum-
pînă pentru restabilirea raporturilor să-
nătoase și regulate parlamentare în *Au-
stria*. Despre o combinație cu *social-
cristinii* (*Luegeriștii*) nu vreau *Maghiarii*
să știe nimica, pentru-că atunci sînt
siguri că pactul lor s'a dus pe copecă.
Pentru a afla soluția cea mai potrivită,
Coroana va asculta deci păreriile mai
multor bărbați de frunte politici din
Austria. Cehii au luat hotărîrea, că ori-
cum se vor desvolta trebile în Austria,
ei stau neclintiti pe punctul lor de ve-
dere, din care nu cedează nici o literă.

Asta e situația astăzi în Austria.

Teoria lui Beksics.

Nérozile lui Beksics, marele fabricant de Un-
guri, a scos din sărite cu agrații dela *Hazánk*,
cari îl seamănă rău pentru ultima sa
broșură *fantasistă*, pomenită în numărul no-
stru din urmă. *Hazánk* îi spune lui Beksics,
că *întreaga sa socoteală* cu înmulțirea *Maghia-
rilor* în cincizeci de ani până la optsprezece mi-
lioane, nu e decât *chimărie*; și omul cu func-
țiune regulată de creeri e dispensat din
capul locului de a da vre-o atențiune oare-
care acestei *isbucniri* de *liberalism teore-
tic*. Cei dela *Hazánk* îl întreabă pe Bek-
sics, — după-ee *întîlu* l-au spălat bine, —
că știe el, că o lege bună și onestă pentru îm-
pedecarea *urorii* mai bun serviciu ar face
poporului decât politica de împărțire de
pămînt, de schimbare de moșii, cu un cu-
vînt de *mercantilism* chiar și atunci când
e înfrumusețată de idei patriotice naționale? Ear'
dacă știe, atunci să știe și aceea, că bro-
șura sa este *veninul* cel mai ticălos al secolu-
lui muribund, pe care l-a produs cândva arta
de a scrie.

Ei vezi: unde dai și unde creapă!

Dela Rîmnice-Vâlcea.

Eată telegramele propuse de dl
Septimiu B. Mureșan, student univer-
sitar, la întrunirea publică din Rîmnice-
Vâlcea, cu ocaziunea congresului studen-
țesc ținut în zilele de 4—6 Septembrie
v., și cari au fost primite între aplau-
sele unanime ale tuturor asistenților
foarte numeroși, după-ee ținuse o foarte
frumoasă și des aplaudată alocuțiune,
în care arată modul serios și indepen-
dent de a se lucra cu succes în marea
chestiune de vitalitate a *Românismu-
lui* de pretutindeni:

Domnului Dr. Ioan Rațiu

în Sibiu.

Adunați în mare întrunire publică azi, 5
Septembrie 1899 în Rîmnice-Vâlcea, la poalele
fălcilor Carpați; dincolo de cari Transilvania
cernită își plînge destinul; noi studenții univer-
sitari români și cetățenii acestui oraș — simțim
mai dureros ca întotdeauna suferințele fraților
martiri.Cu cât însă durerea ne împovărează su-
fletele noastre mai mult, cu atât mai puternic
hotărîrea de a lupta pentru triumful dreptății
și luminei crește în noi, și cu atât mai mult ad-
mirăm și venerăm pe gigantul susținător al
celelalte sfînte cauze: *liberarea* a trei milioane
de Români de sub jugul tiraniei maghiare.Tu, ca o sentinelă neadormită ai stat veci-
nic neclintit și neînfrînt la nobila și măreața
datorie ce 'ți s'a încredințat, ca conducător a
fraților Transilvăneni. Generațiile tinere te
admiră și îți strigă cu entuziasm:

Trăiască Dr. Rațiu!

Trăiască adevărații și sinceri luptători
naționaliști.

Dlul C. Novacovici, student

în Cluj.

(Pentru studenții români cehiși din
Oradea-mare).Fraților! Cu o dragoste nefermărită am
urmărit eroica voastră purtare, față de crimi-
nalul șovinism maghiar.Cu totopotul de petri și injurii ce
vi s'a aruncat de dușmanii neamului nostru,
v'am văzut pășind cu fruntea sumeasă și senină,
luptînd sincer pentru falnicul nostru ideal
național.De aceea cuprinși de iubire desăvîrșită
pentru voi, vă zicem: Să trăiți fraților și țineți
sus stindardul libertății, purtându-l cu onoare
din isbîndă în isbîndă. Noi vă urmărim cu drag.

On. Direcțiunii a ziarului „Patria“

în Cernăuți.

Entusiasmați de luptă măreață, ce ați în-
treprins pentru reînvierea și dezvoltarea senti-
mentului național în frumoasa dar' trista Bu-
covină, vă primim cu înăndrie și vă strigăm din
toată inima: Înainte cu credință în lupta ener-
getică în care v'ați angajat pentru afirmarea și
triumful *românismului*. Tot ce simte româ-
nește e cu voi.

Trăiască Flondor și Dr. Popovici.

Trăiască Dr. Branice, directorul „Pa-
triei“.

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oară 6 cr.,
a treia-oară 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăce Nr. 15.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscripte nu se înapoiază

Numeri singuratici la 5 cr. se vînd în Sibiu: la librăria „Ti-
pografiei“, societate pe acțiuni și la librăria L. Michaelis, strada
Cisnădiei, 27. — În Alba-Iulia: la librăria Weisz Bernat la loterie.O nouă scrisoare
a dlui Mocsonyi.Sub titlul „*Pasivitatea Româ-
nilor*“ „*Budapester Tagblatt*“, organ
de publicitate ce stă foarte aproape de
contele *Apponyi*, publică în nrul de
ieri, 26 Septembrie n. o interesantă scri-
soare a dlui *Alesandru Mocsonyi*.Eată în traducere scrisoarea dlui
Mocsonyi:Stimate dle redactor! Ai fost atât
de amical, să-mi puni la dispoziție co-
loanele prețuitului d-tale ziar, cu recer-
carea, să-mi pronunț în el asupra ra-
porturilor noastre privitoare la naționa-
litate, durere, și astăzi pe cât de încur-
cate pe atât de nerestaurabile.Spre părerea mea de rău, a trebuit
însă să nu urmez invitărie amicale ce
mi-ai făcut, provocându-mă la faptul,
că după părerea mea, încă tot nu a so-
sit timpul pentru discuția serioasă și
obiectivă asupra acestor raporturi. Cu
provocare la acest fapt, a trebuit ceva
mai înainte, să refuz și de a-mă pro-
nunța deja de acum, în mod meritoric,
asupra „*Pasivității Românilor*“.Ei bine, modul în care ziare di-
stins din capitală, cari 'mi-au făcut
onoarea de a aprecia în mod special
scrisoarea mea de curînd publicată, asu-
pra situației *partidului național ro-
mân*, — critică, comentează și explică
scrisoarea mea, e o dovadă nouă pentru
corectitatea vederilor mele mai sus
atinse. E fapt, că din acest *corso de*
flori, aranjat în onoarea mea, 'mi-se
aruncă în poală diverse plante exotice,
cum e: „*Negațiunea unității de stat*, a
legilor și a constituției Ungariei“, —
„*luptă deschisă cu statul*“, — „*revolu-
ționare*“, — „*federalism*“, — „*irreden-
tism*“, — „*daco-românism*“, — „*constitu-
ție din Kremsier*“, — „*proclamarea in-
compatibilității intereselor române na-
ționale cu instituțiile noastre de stat*“,
etc., etc.Natural, că aceste buchete de flori
nu le pot pune în fereastră, și anume
din simplul motiv, că nu le merit.Semnificativă rămîne cu toate ace-
stea, această metodă de *exegetică*.Pentru-că simpla accentuare, că
partidul național român, împedecat pe
cale anticonstituțională în libertatea sa
de acțiune, ar comite act de sinucidere
politică, dacă ar arunca dela sine chiar
și ultima armă legală: — *resistența pa-
sivă*, — precum și reclamarea unei „*Re-
stituții în integrum*“, sub ce omul ne-
preocupat nu înțelege alta decât sus-
pendarea stărei de *ex-lex*, și restabili-
rea stărei constituționale de drept, așa-
dară *redobîndirea libertății de acțiune*
politică pe seama acestui partid, — pe
scurt, accentuarea *resistenței pasive*, și a
perfectei libertăți de acțiune în cadrele
cele mai stricte legalități, a fost sufi-
cientă, ca declarațiile mele să fie stig-
matizate de nepatriotice, considerate
chiar de act dușmănos statului, pentru
a se pute îndrepta în contra mea în-
treagă ploaia de gloanțe a acestor ama-
bile mistificări.Firește, trebuie să declar pe față,
că pe mine personal nu mă pot atinge
astfel de atacuri; pentru-că în conștiința
curățeniei sentimentelor mele naționale
și patriotice, care, mulțumită lui Dum-
nezeu, m'a știut apără și până acum de
orice conflict, mă simțesc nevulnerabil
de astfel de gloanțe și într'adevăr, nu
mai pentru a constata aceasta n'aș fi pus
mîna de peană; dar' tocmă din acest
prilej află că e la loc să rîchez unele
observații scurte, în însuși interesul
bunei cauze.Înainte de toate 'mi-se pare, că
metoda aceasta de luptă, privită din
punct de vedere patriotic, nu prea e
norocoasă. O metodă de luptă, cu suspi-
ționări și mistificări, care pe cel-ce cu-
tează să întoneze și alt ton, nu tot cum
cîntă corul șovinistilor, îl timbrează
simplu de inamic al statului, ba trage
la îndoială chiar patriotismul popora-
țiunilor întregi, zic, o astfel de metodă,
poate să fie potrivită pentru politica de
afjare artificială, dar' politici de
împăciune nu-i face nici un serviciu, și
eu aș crede că adevăratul patriotism ar
pute fi pus totuși numai în serviciul
politicii de împăciune.Ceealaltă observare a mea se re-
feră tocmă la chestia *pasivității*, mai
bine zis *activității Românilor*, pusă
la ordinea zilei în viața noastră poli-
tică. Fie ca să ia poziție pentru sau
contra politicii de activitate a Româ-
nilor asupra unui lucru, cred eu, ar tre-

bul să fim cu totul în clar chiar și pe lângă confuzia desolată de idei, care dăruie încă tot mai domoște pe terenul naționalistic, teren atât de important al vieții noastre politice, anume: *că e simplu imposibil a cere dela poporul român politică de activitate în același moment, în care îi este total denegată libertatea acțiunii sale politice.*

Aceasta, cel puțin pentru mintea mea mărginită, e simplu o idee care nici nu se poate imagina.

În fine încă un cuvânt asupra *politicii de împăcare*. Basat pe întregul trecut al activității mele, pe cât de nepretensivă, pe atât de modestă, desvoltată pe teren politic, pot să afirm cu încredere, că în țeară nu există *amic mai sincer pentru aplanarea pacifică a luptelor și frecărilor noastre naționale* deplorabile, de cum sunt eu. Dar' ar fi fărâncie dacă aș asigura pe cineva, că *măș pute însuși și pentru înfrățirea maghiaro-română, înscenată în mijlocul năvălilor de unificare*. Ba nu pot retăce faptul, că astfel de producțiuni politice (politische Kunststücke) stănesc în mine tocmai îngrijiri serioase politice, căci mă tem că această formă de înfrățire nu va avea decât un singur efect practic: *discreditația și compromiterea din capul locului a adevăratei și sincere înfrățiri a popoarelor Ungariei.*

La această adevărată și veritabilă înfrățire duc, — după părerea mea neocompetentă — numai o cale: *reînnoirea la punctul de vedere al unui Deak și Eötvös*, care este unicul punct de vedere vrednic de bărbăți de stat. Natural, — și eu pun pond pe aceea, ca să o accentuez expres, — că adevăratul și veritabilul spirit al acestor mari bărbăți de stat, în luptă cu șovinismul, care atunci deja se deștepă, n'a putut ajunge la expresiune curată nici în așa numita *«lege de naționalitate»*, ci numai ca un compromis se schiopăta.

Dar' fie ori-cum; e fapt, că naia statului nostru azi merge cu pânzele umflate în o direcție cu totul contrară și tocmai împinterea pentru o energie mai mare și pentru un tempo mai repede în direcția apucată, solicitată din prilejul scrisoarei mele, ne dau de nou dovadă, *că la o schimbare de direcție, la o reînnoire azi nici nu se gândește nimeni.*

În astfel de împrejurări, eu cred, că am făcut un act atât național cât și patriotic, recomandând conaționalilor mei politica de paciență și perseverență, în cadrele stricte ale legalității și sfătuindu-i hotărât, *ca să nu arunce dela sine unica și ultima armă legală — rezistența pasivă, pe care nimeni nu li-o poate răpi.*

Pentru aceste observări rapsodice am dorit să folosesc de astădată ospitalitatea oferită din partea ziarului *«Budapester Tagblatt»* și vă rog, dle Redactor, să primiți etc.

Birchiș, 22 Septembrie 1899.

Mocsanyi.

Din Făgăraș.

— Compunerea listei viriliștilor în comitatul Făgărașului pe anul 1900. —

Făgăraș, 24 Septembrie n.

În 21 l. c. s'a publicat estrasul din coala de evidență a oficiului de dare din Făgăraș, care va servi de basă la compunerea listei viriliștilor pe anul 1900.

În acest estras sunt luați următorii Români: 1. Nicolau Găroiu, avocat, Zernești, cu 417 fl. 78 cr. 2. Cavalerul

Ioan Pușcariu, jude de Curie în pens., Bran 340 fl. 3. Dr. Iancu Meșianu, proprietar Zernești 277 fl. 18 cr. 4. Nicolau Chiornita, proprietar Cuculata 244 fl. 46 cr. 5. George Teșos, preot, Comana-inferioară 214 fl. 18 cr. 6. Ioan Șina, proprietar, Zernești 200 fl. 59 cr. 7. George Vasu, proprietar, Voila 188 fl. 62 cr. 8. George Guiman, proprietar, Poiana-Mărului 186 fl. 28 cr. 9. Ioan I. Comșa, comerciant, Zernești 166 fl. 28 cr. 10. Petru Leluțiu, proprietar, Beșimbac 164 fl. 21 cr. 11. Nicolau Toma, proprietar, Făgăraș 161 fl. 61 cr. 12. Iuliu Dan, protopop, Făgăraș 160 fl. 03 cr. 13. Todor Vulsan, proprietar, Zernești 152 fl. 52 cr. 14. Dr. Nicolau Mănoiu, candidat de avocat, Bran 145 fl. 43 cr. 15. Nicolau Lupu, comerciant, Zernești 139 fl. 24 cr. 16. Ioan Gh. Bărbat, proprietar, Ucea-inferioară 134 fl. 24 cr. 17. Dr. Nicolau Șerban, avocat, Făgăraș 128 fl. 18. Dr. Andrei Micu, avocat, Făgăraș 121 fl. 53 cr. 19. Ioan G. Scorobet, proprietar, Cârșoara 116 fl. 49 cr. 20. Ioan Vulsan, măcelar, Zernești 120 fl. 48 cr. 21. Nemeș Ilisie, proprietar, Tohanul-vechiu 115 fl. 80 cr. 22. Stan Zara, mozar, Zernești 114 fl. 74 cr. 23. Constantin Ioanoviciu, comerciant, Zernești 111 fl. 89 cr. 24. Nicolae Samoilă Popa, proprietar, Șinca - vechi 110 fl. 17 cr. 25. George Gărbacea, comerciant, Mociu-inferior 110 fl. 26. Ioan Baiu Comșa, comerciant, Zernești 109 fl. 49 cr. 27. Dr. Nicolau Motoc, avocat, Făgăraș 106 fl. 16 cr. 28. Ilisie Muscan, cărcimar, Tohanul-vechiu 106 fl. 16 cr. 29. Haralampie Ungur, comerciant, Tohanul-vechiu 104 fl. 04 cr. 30. Iacob Zorca, preot, Vlădeni 102 fl. 68 cr.

În evidență mai sunt arătați, dar' nu sunt luați în acest estras: 1. Dumitru Chișorean, preot, Făgăraș 86 fl. 87 cr. 2. Ramonczay Remus, farmacist, Făgăraș 80 fl. 40 cr. 3. Valeriu Popa Comșa, preot, Copăcel 84 fl. 4. Valeriu Dimboiu, preot, Sebeș 76 fl. 92 cr. 5. Nicolau Penciu, jude de tribunal pensionat 74 fl. 84 cr. 6. Mateiu Chișudea, preot, Berivoi-mici 59 fl. 40 cr. 7. George Pralea, preot, Breaza 56 fl. 74 cr. 8. Ioan Pop, preot, Sâmbăta-superioară 57 fl. 17 cr. 9. Samoilă Socol, preot, Berivoi - mari 55 fl. 68. 10. Spiridon Mardan, preot, Sâmbăta-superioară 62 fl. 50 cr., apoi alții cu sume sub 50 fl.

De oare-ce conform §-lui 26 al art. de lege XXI. din 1886 la compunerea listei viriliștilor darea preoților, a celor cu diplomă de doctor, a advocaților, jurilor, profesorilor, farmaciștilor, medicilor etc. se compută dublu, sunt rugați toți cei interesați și cu deosebire preoții noștri, ca până în 30 l. c. st. n. să înainteze rugare în scris la comisiunea verificatoare comitatensă sau se ceară verbal în decursul ședinței acestei comisiuni, ce se va ține în 30 l. c., ca să li-se compute darea dublu, *căci altcum nu li-se va lua în considerare acest drept.*

Ear' aceia, a căror dare directă nu s'a arătat în evidența oficiului de dare, sau nu s'a arătat toată darea ce o solvesc, se ceară dela primăria comunală estras legalizat din protocolul de dare (egyenest adókönyv) și acesta să-l alăture la rugare. Observ, că atât rugarea, cât și estrasul sunt libere de timbru.

Cu deosebire sunt rugați a cere computarea dublă a dărei acei îndrepătăți, cari solvesc dare directă peste 50 fl., căci la compunerea definitivă a listei viriliștilor pe anul 1900, cea mai mică sumă va fi peste 100 fl.

Dr. Ioan Șenchea.

Mai află că, înspre acest mărș sfârșit, cu chiu și vai, cu trudă și obidă s'au înciripat vre-o două sute de mii florini în vreme multă scursă. — Buni bani!... dar', prea puținței... pentru atare scop, pentru așa ideal.

Putem-vom oare să avem un falnic sfânt locaș cu așa puțin bănet?; tare mă îndoiesc!... Și, decât o bisericuță ca a *dădii* din povești... mai bine... basta!...

Decât cu două sute mii florini o metropolie nevrednică, drept urmașă a unei Curți-de-Argeș, mai necriticabilă am fi de s'ar zidi cu acesti bani un zid pătrat la la *Elcaaba*, templu musulman înălțat de către patriarhul arab Ednan acum patru mii de ani la Mecca, în fundul Arabiei, pe țărmul Mării-Roșii. Fără ingineri, fără arhitecți, pe când nu era nici pomina de arhitectură, într-o țeară steapă, fără copaci, fără apă, acum patru mii de ani, s'a zidit în orașul sfânt sfântul templu pentru păgâni, la care, tot Musulmanul trebuie să meargă măcar odată în viața lui să ingenuche, să se roage. Și noi Români de azi, urmași ai marilor de ieri, după atâta sumedenie de veacuri, în epoca electricității și aburului, cu un furnicar de meșteri Manole, în mănoasa țeară a Ardealului, se durăm cu așa puțin bani catedrală mai întru nimic deosebită de bisericile bogatelor noastre sate, la care piosul Român venit de peste nouă hotări se n'abă năimic de admirat, năimic de povestit la întoarcerea celor de acasă și din sat, despre măreția dumnezeescului locaș, și în care, se nu simț strângându-i-se inima și sufletul de sficiune și evlavie, ca-și când ar înainta în preajma tronului lui Dumnezeu la judecata de apoi!?... Mare decepție! ca se nu zice urgie, pe capul bietului popor român.

Oare atâta mar de suflare românească se nu fie în stare a făptui azi nici pe sferă din ce au făptuit acum sute

De pe la noi.

— Dela raportorii noștri. —

De sub *Munții-Apuseni*, 26 Sept. n. — Abia acum începe vremea a se mai însenina. Ne luasem de groază de atâta amar de ploaie. Otăvile au rămas netăiate, ear' cele cosite nu se pot usca. Cucuruzele au rămas tare înapoi cu coacerea, culesul va fi târziu. Ear' cât pentru sementă, până acum n'au putut oamenii sementa de loc. Dar' rēul cel mai mare, e, că ploaia ne strică grozav strugurii. Pe la Micești, Șard, Ighiu, o mare parte a lor a început să se putrezească, mai cu seamă strugurii de *«grasă»*. Dacă nu vor veni zile senine, cu soare și căldură, nici cialași nu se vor pute coace de treabă.

Ar fi o poaste de tot mare pentru populațiunea noastră. #.

Liged, 21 Septembrie n. — În 20 Sept. s'a făcut sfințirea bisericii gr-cat. din Liged. Ilustritatea Sa domnul episcop Dr. Demetriu Radu a sosit în preșeara zilei la gara din Jebel (Zsebel), unde a fost întâmpinat de protopretorul cercului Ciocova, de preotul *R. Iorgoviciu*, în numele parohienilor gr-cat., precum și de d-nul avocat și proprietar *Vincențiu Pop*, în numele comunei politice Jebel; însoțiți de un mândru banderiu și mai multe trăsuri, ocupate de inteligență, a mers la Liged. În capătul comunei era ridicată o poartă triumfală cu inscripția *«Rine ai venit»*; aici l-au întâmpinat antistia comunală cu notarul Ștefan Galfy în frunte. La a doua poartă triumfală ridicată în mijlocul comunei l-au întâmpinat pe Ilustritatea Sa câțiva preoți îmbrăcați în ornate bisericesti, corul plugarilor, care a cântat: *«Eată preotul mare»*. De aici cu procesiune a înaintat arhierul petrecut de poporul adunat, până la ușa bisericii, unde a fost întâmpinat de parohul *Corneliu Teahă* cu o vorbire frumoasă. Ilustritatea Sa cu oratoria-i născută își exprimă marea bucurie, că i-s'a dat ocaziune a împlini primul act de așa mare importanță, în Liged. Apoi intrând în biserică, după ce a săvârșit rugăciunile prescrișe s'a început înseratul cu litia și utrenia, cu care afacerile din această zi s'au sfârșit.

După o scurtă pauză s'a prezentat preoțiimea din district spre a-și manifesta iubirea și reverența ce nutrește față de Ilustritatea Sa. A vorbit protopopul din Vermeș *Nic. Bolboca*, la care Ilustritatea Sa a răspuns într-o vorbire mai lungă. Surprinderea ce am simțit-o, când ne-a vorbit, deși *«per summos apices»* despre cele întemplate în conferența episcopatului catolic, nu o mai pot descrie. Vorba a fost despre ajutorul de stat, congruă și autonomia noastră, și când a zis, că *«episcopii noștri cu Metropolitul nostru în frunte sunt rezoluți până la unul a susține ceea-ce au primit dela Roma, adică autonomia independentă»*, atunci nu ne-am mai putut reține să nu exclamăm de vre-o câteva-ori *«se trăească»*, pentru-că ei au exprimat simțimentele întreg clerului și poporului român gr-cat.

În 20 Septembrie, la orele 9 s'a săvârșit punerea sfințitor moaște în cele patru colțuri și în mijlocul pistolului. S'a început apoi sfânta liturgie. Au cântat în mod înălțător de suflet două coruri, cel din Liged și cel din Varadia. După *«credeu»* Ilustritatea Sa a ținut o predică, ca-și-care de când există Lige-

dul nu s'au mai rostit și cred, că asemenea oratorie numai oratorilor moderni *«Delavrancea»* ar fi în stare a arăta. După eșirea din biserică s'a prezentat prefecul Szűri și șpanul Navay dela fondul studiilor, precum și vicecomitele *Capdebo*, protopretorul Győri și pretorul Szabó, apoi a inteligenței din Liged și din jur. După acestea Ilustritatea Sa a făcut vizite la preoții greco-orientali și la unii poporani mai de frunte din Liged. S'a început apoi banchetul în școala noastră gr-cat, unde s'au rostit multe toast. Ilustritatea Sa a închinat pentru supremul patron al bisericilor noastre, Maiestatea Sa Împăratul-Rege, apoi pentru Metropolitul nostru din Blaj. Prefecul Szűri a toastat pentru Ilustritatea Sa Dr. Radu, vicecomitele *Capdebo* asemenea în sănătatea episcopului. Atât în sănătatea prefecului, cât și a vicecomitelui a toastat canonicul *Boroș*. A mai vorbit protopopul greco-oriental din Ciocova, *Pinciu*, care își exprimă dorința, ca cele două confesiuni române în armonie frățească să trăească. A mai vorbit protopopul *Bolboca*, tot în acest înțeles. Avocatul *Vincențiu Pop* a vorbit în înțelesul cel mai românesc descriind pătrunzător simțimentele Românilor, punându-ne înaintea, spre a le imita, faptele celor doi mari arhierii *«Șaguna și Suluțiu»*. Ear' când a încheiat cu citatul, *«mi-se pare din Bolintinean: Astfel e Românul și Român sunt eu etc.»*, publicul au erup în strigăte *«se trăească»*. Toate acestea ne-au delectat mult. Dar' și mai mult ne-a delectat *«concertul»*, care am fi dorit să țină până la capătul lumii. Mie-zul nopții i-a pus capăt și acestuia, poate-că a avut milă de tinerimea, care scăpăra din picioare spre a sbura la dans în sala spațioasă.

Cronica zilei.

Sibiu, 27 Sept. n.

Memento. 29 Septembrie: Conf. membrilor din clubul municipal român, în localitățile «Asociațiunei».

1 Octombrie: Sfințirea praporului minierilor și petrecere în Moldova-nouă.

2 Octombrie: Adun. gen. ord. de toamnă a comitetului municipal, Sibiu.

Pentru masa studenților dela școalele române din *«Brașov d-na Lucia V. Bologa»* și familia *Iosif Pușcariu* din Brașov au donat câte 10 fl. în loc de cunună la monumentul *Ioanei Bădiliă*, ear' *Dr. Petru Barbu* din Caransebeș a donat 3 fl.

Hymen. Octavian Man din Săn-Mărtinul de Câmpie și d-șoara *Sofia Covaci* din Mălașel își vor sërba cununia Duminecă (1 Octombrie n.) în biserică din Mălașel.

Fundațiunea «Groză». În amințirea profesorului *«Ciriac B. Groză»*, răposat săptămâna trecută, corpul profesoral dela gimnasiul din Blaj a hotărât să deschidă o colecție pentru crearea unui fond, din interesele căruia să se premieze în fiecare an un student de cl. VII.—VIII. care va face cel mai mare progres în limba latină.

M. Sa Monarchul a dăruit pentru comunele păgubite de esundare din Austria 10.000 fl.

Artistă română în Sibiu. Domnișoara *Laura Vlad*, fiica d-nei *Sofia Vlad-Rădulescu* din Lugoj, care a studiat patru ani la academia de pictură din München, absolvând cursurile cu succes splendid, se stabilește în Sibiu și va da aici ore de instrucție damelor cari voesc să înainteze în arta picturii, cum și elevelor din cursul complementar al școlii civile de fete a «Asociațiunei». Înscrieri se primesc la direcțiunea școlii de fe în biroul «Asociațiunei».

D-șoara *Laura Vlad* este sora regretatului poet bănațean *Victor Vlad «Delamarina»*, fost locotenent în marina României.

Admiralul Dewey, învingătorul dela Cavite în Cuba, va fi periculos rival lui *Mac-Kinley* la alegerea de president al Statelor-Unite, care se va face în anul viitor. Spre a demonstra ce popular e Dewey la Americani, ziarul «World» spune că foarte mulți își botează nou-născuții cu numele Dewey.

Incendiu în Steinbruch (Kőbánya) Luni dimineața s'a aprins moara lui *To-dorescu*, mare comerciant. Pompierii din patru districte ale capitalei au alergat la stins, dar nu le-a succedat. Moara a ars până n temelii. Paguba e vre-o 70 mii florini.

Doamna Minerva Brode din Sibiu completându-și cununa depusă pe sicriul mult regretatei *Ioana Bădiliă*, a dat «*In memoria neuitatei verișoare Ioana Bădiliă*», suma de 5 fl. fondului velduvilor și orfanilor meseriașilor români, administrat de «Reuniunea sodalilor români din Sibiu».

Academia veterinară din Budapesta, a fost inaugurată alături în prezența ministrului de agricultură. Rectorul *Hutya* în discursul de inaugurare a vorbit despre dezvoltarea științei medicale veterinare și despre vechea școală veterinară înființată de Împăratul Iosif în 1787.

Apa Dunărei dela Budapesta în jos a început să scadă. Maximul e la Mohács, unde s'a luat estinse măsuri de apărare.

Știri militare. Cu finea serviciului activ pe anul de voluntariat, au depus esamentul de oficer, cu succes foarte bun, între alții și următorii aspiranți români, și anume în regimentul 36 de artilerie campestră în Sibiu: *Cornel Bardsos* din Sibiu și *Clement Boeriu* din comitatul Făgărașului, ear' în regimentul 34 din Brașov: *Ioan Fizeșanu* din Bănat, care toți 3 fură și înaintați la rangul de sergent-major în rezervă. — Felicitările noastre.

Feszty Árpád, pictor în Budapesta, ginerele lui *Jókai*, s'a hotărât să emigreze din Ungaria și să se stabilească în Florența. Pânăacum *Feszty* locuia împreună cu soorul seu. Se zice că emigrarea lui *Feszty* stă în legătură cu căsătoria lui *Jókai*.

În atențiunea învățătorilor. Aduce la cunoștință domnilor învățători, că prin ordinațiunea de datul 9 Septembrie a. c. nr. 2675 Înalțul minister ungar de culte și instrucțiune publică a aprobat manualul «*Elemente din constituția patriei»*, sau drepturile și datorințele cetățenilor pentru școlile populare, de *Vasilie Goldiș*, editura tipografiei Ciurcu & Comp.

FOIȚA „TRIBUNEI“

Ânger tinerimei...

— La moartea d-nei *Ioana Bădiliă*. —

*S'a stins matroana scumpă și măreță
Asemenea senei zi de vară,
Cărei urmează 'ndurerata seară.
Când plângi încet cu sufletul în
ceafă...*

*Apus-a 'n strălucire... Din viață
Trecând, mărirea-i rășărit-a eară;
Al multor tineri trisți o se dispără
Cu jertfa-i sfântă, greul trașu de
gheață...*

*În lupta pentru binele-omenimei
S'a stins viața-i scumpă tuturor;
Dar' sufletu-i e — ânger tinerimei...*

*De-acum imaginea-i de nemurire
Va lumina în vezi ca aurora...
Întreg poporu-i cântă pomenire!...
Cluj, Septembrie 1899.*

Ioan Scurtu.

Pentru catedrala din Sibiu.

Sinaia, 12/24 Sept. 1899.

Noveltele îmi aduc vestea, că pe la d-voastră la ordinea zilei se chibzuește începerea dărării catedralei atât de mult dorită de poporul român de sub coroana St. Ștefan.

Zău, că ar fi vremea de a vedea odată și acest vis împlinit! Ajungă cu tărgăneala, căci destul s'au tălmândat lucrurile. Dacă nici acum n'a sosit vremea ridicării unei catedrale mărețe, falnică și învidiată de unii, admirată de alții?... apoi... mai bine nu mai sosească!...

de ani marii veevozi români?... Erași mă îndoiesc, căci în acest cas un Neagoe-Voevod și cu doamna lui care 'și-a cheltuit și cereii din urechi pentru împodobirea mănăstirii dela Argeș, n'ar mai pute avea odihnă în sfântă cripta lor, și s'ar scula de ne-ar blăstema până la al nouălea neam.

Să lăsăm o clipă rîvna de traiu îmbelsugat, ambiția de măriri, sefele de averi, goana după câștig și toată desertațiunea; să ne punem cu toții la olaltă în unire, umăr la umăr, pungă cu pungă, și, se facem o nefăcută!... Se chibzuim o leacă, se ne gândim un pic că, pierim o clipă, mâne sau poimâne, o se peste o fără nici o urmă ca și muștele, ca și țințarii la primul frig de toamnă. Nimic nu vom lua cu noi și, tot nimic se nu lăsăm urmașilor!... prea am fi haini. Dacă alte aspirațiuni ne sînt stăvilite, dacă alte idealuri ne sînt încătușate, priponite, cel puțin dela realizarea posibilului se nu ne codim, se nu dăm băha ca vitele strechiate.

Însă, dacă într'adevăr sîntem și vom fi atât de negri la suflet, atât de urgisitori de neam, atât de farisei la credință — la chestiuni în cari n'ar trebui să aibă loc desbinări între vladici și opincă, milionar și potlogar, activist și pasivist, unit și neunit, țeran sau... Istrian —, atât de mațe peștiș, cu inimi atât de pismașe, *«s'aruncăm în vânt numele de Român, se nu-l mai avem pe... gingașele noastre guri, decât în vremea ocinagelor de seară și dimineața. S'aruncăm în slava cerului cu dinamită până la al nouălea vînt: biserici și cruci. S'asvîrim pradă fecului: biblii și evanghelii, catehisme și vîsloave. S'luăm în mîni cărți ateiștice, se ne facem mai bine păgâni, căci alfel am păngări numele de drept credincioși ai lui Dumnezeu, dăndu-ne drept creștini, am mînji și terfelî numele marilor stră-*

buni ce 'și-au jertfit averi și vieți pentru credință și neam, pentru țeară și urmași și cari, din vecinicul lor repaus, în cor, amăriți și îndărăți totodată, ar muși: «Du-te tu o! Tepeș Doamne, ca punând mîna pe ei, se-i împarti în două cete, în smintii și în mișei. Și, în două temniți largi cu de-asila se-i aduni, se dai foc la pușcări și la ceața de păgâni. Ear' străinu și pismașul, cu dreptate ar pute cita din genialul poet rîndurile:

«Voi sînteți urmașii Romei? niște rei și niște fameni?

«Le rușine omenirei se vă zică voue oameni!...»

Mult bănet e și 200.000 florini, și, fără nici o vâlvă e mare laudă și multă mirare că s'a strîns atîta. Însă, chiar și fără această sumă, în doi ani ar trebui să fim destoinici a ridica un locaș mai pe sus chiar de așteptările noastre. Sîntem destule brațe, și forța acestor brațe înțeleptește la olaltă strînsă poate deasemenea constitul averi colosale. De ce s'ar cere bietului Român tot numai ban peșin — pe care amărîtul nu știe din ce stan de peatră se-l mai scoată — pe când forța și brațele lui stau adesea inactive în lăncezeală?... Doar', cred că nu se va dori stringere de bani mulți pentru a dori loc cumpărări multe, licitații multe și pe sub mînă umplere de buzunare multe? Fie la alții așa ceva; pe noi păzească-ne sfântul!... Dacă așa ceva nu se rîvneste, nu se dorește, atunci nu e nevoie de atîta multă meta-morfosare de forță, ci, aceasta se fie direct transformată în materialul prim necesar. În natură la scopul dorit și nu toată în obiecte de schimb, în banii greu de acaparat, de agonisit. Omul se lipsește mai cu greu de câștigul unei zile ce-i sună în șerpar azi, decât de munca a patru cinci zile de clacă ce ar trebui să facă mîna.

Are națiunea necesitate de catedrală? — trebuie s'o facă?... din pămînt, — din iarbă verde... Fiecare sat, ori-ce cătun, va trebui să-și aducă toată jertfa posibilă în bani, în peatră, var, cărmămidă, în năsip, în brațe etc. etc. Comunele din jurul Sibiului, ai căror locuitori vor avea adesea prilejul să asculte liturgia pe stranele sfințite catedrale, vor crede de a lor datorie, de a lor ambiție de întrecere care de care se dee mai mult material necesar, mai multe brațe vîjnoase. Ce mândrie!... ce entuziasm!... ce admirație n'am ațîța chiar în piepturile străinilor, când ar vedea coloanele de pompieri din satele noastre repezindu-se în marșuri vijelioase ca de rășboiu, prin volburii și nouri de praf înspre triumful, înspre cucerirea catedralei lor!... La terminare, când crucea va străluci pe turn perdută în zare și nouri, când picurii de sudoare vor scilpi pe frunțile lor, trufași și semeți, vor pute arăta cu degetul, vor pute zice: «E opera noastră. Sîntem urmașii Romei».

— Bateți, și vi-se va deschide. Ce-reți, și vi-se va da.

Până nu se va bate — măcar toba — nimeni nu se va deranja să deschidă... baierile pungei. Până nu se va cere — măcar un finic — nimeni nu-l va da. Ar trebui un pic de propovăduire, o leacă de vâlva, o țîr de reclamă, multă nădejde, multă unire și totu-i posibil. Să se trimită cărți prin toate părți, revașe prin toate orașe, hărți prin toate dăscăli și apoi vedem-vom înălțându-se: «O biserică mare, făcută de un popor mare, cu nouă uși, cu nouă altare, cu nouă prapore de ceară»....

Vor mai trebui bani? Să se ceară satorilor cu venituri frumoșule, un sfert măcar din fondurile bogatelor biserici sătești, și, nu cred că se vor găsi citorii mișei, cari se se împotrivescă ca bise-

Neolog. Cu inima înfrântă de durere facem cunoscut trecerea din viață a mult iubitului nostru tată, frate etc. *Dumitru Iosof*, în vârstă de gr. 60, înmormântat în 16/26 Septembrie 1899, la orele 7 p. m., după un morbo dureros, în etate de 55 ani și de serviciu 31. Rămășițele pământești ale scumpului defunct se vor depune spre vecinicia odihnă Joi, în 16/28 Septembrie, 2 ore p. m., în cimitirul gr. ort. din Tilișca. Tilișca, în 15/27 Septembrie 1899. Paraschiva Floașiu născută Iosof, Mărioara Andraș născută Iosof, Ana Mihail născută Iosof, ca fiice.

— Jalmicii: Bucur Popovici, Alesandru Petrovici, Iulius și Elena Popovici, Septimia Danilescu, Cornel și Victoria Popovici, Virgil, Valer și Ersilia Popovici, Octavian și Maria Popovici, Otto și Elena Popovici cu fiii, Alesandrina Popovici cu fiii și Aurel Petrovici cu soția. După durerea de a anunța cruda și dureroasă pierdere a neuitatului soț, fiică, mamă, bunică, soacră și soră *Susana Popovici*, care a înecat din viață astăzi, Marți la 26 Septembrie st. n., în etate de 63 ani și la 46-lea an al fetei sale căsătorii, după o lungă și grea suferință, împărțită fiind cu sfintele taine. Rămășițele pământești ale scumpei defuncte se vor ridica Joi, în 28 Septembrie st. n., la 2 ore p. m. și se vor depune spre eternă odihnă în cimitirul gr. ort. din loc. Hațeg, 26 Septembrie 1899. Fie-ți țărina ușoară și memoria binecuvântată!

Nunte princiare. În timp ce contele de Turin face călătorii la polul nordic, acasă în Italia îi plănuiesc deja nunta. E vorba, că după reîntoarcere se va căsători cu principesa de Asturia, fiica reginei-regente a Spaniei.

Din Cetinje încă vine veste de nuntă; prințul Nicolae al Greciei va lua în căsătorie pe Xenia, fiica principelui Nichita, cea pe care o pețise și regele Alexandru.

Concurs bisericesc. Pentru ocuparea postului de paroh în *Jermata* (cl. II.) p. presbiter. Ienopolei (dieceza Aradului) este scris concurs cu termen de 30 zile.

Senta din Belgrad. Ca întregire la știrea dată în numărul ultim, mai amintim, că la moarte a fost osândit, afară de *Knezevici* și *Rancu Taicici*, care însă e fugăr în Muntenegru.

Pasici a fost grațiat din motiv, că și-a mărturisit toate greșelile politice față de regele și dinastie. Sentața a produs o impresie adâncă în Belgrad și s'a pus la cale o acțiune în favoarea osândiților. Mai multe mii de cetățeni frunziși vor da regelui o petiție de grațiere. În fruntea mișcării stă *Nicola Cristici*, fostul prim-ministru.

Knezevici a fost executat Luni (în 25 l. c.) d. a. la 4 ore. Executarea s'a întâmplat pe o livadă, lângă Dunăre, în prezența unui public imens, care privia din depărtare. Atentatul a fost coborât într-o groapă și împușcat, apoi astrucat, după ce i s'a constatat moartea.

Părechea regală a României va sosi la București în 7 Octombrie. În calea sa se va opri pentru două zile la Viena ca oaspe al M. Sale Monarhului nostru.

Guvernul unguresc a cerut guvernului român cedarea unui teren pentru a înființa un biuro spre perceperea taxelor de peiaș și pilotaj la canalul Porților-de-fer. Guvernul român a refuzat de a ceda acest teren pe motiv că chestiunea nu este încă tranșată, ci este în discuțiunea puterilor semnate de la Berlin. În urma acestui refuz guvernul ungar a găsit cu cale a înființa acest biuro pe teritoriul sârbesc.

ricile fice să vină în ajutorul bisericii mume.

Să se hotărăscă, ca pe frontispiciul sau în tinda catedralei să se sape pe marmor în litere de aur numele bisericilor, comunelor, persoanelor darnice ce ar contribui cu sume mai considerabile; multe vor crede că o datorie de a figura în capătul veciniciului pomelnic.

Să se facă o loterie de vre-un milion coroane, a un leu bilețul și să se împărțească celor douăsprezece milioane Români. Numele primei mii de persoane cari ar desface cât mai multe bilete, să li-se înscrie într-o carte de aur, ca unora ce vor merita vecinicia pomelnic. Vanitas humana, nu va lipsi.

Să se formeze în fiecare comună un comitet, acest comitet să strângă dela toată casa un obiect, două, trei, după cum îi va da omului mână. Pe fiecare obiect să se scrie numele dăruitorului, satul și comitatul lui. Fiecare notar, primar, preot, dascăl, notabil, vor simți o mândrie și o datorie de a strînge pe întrecute cât mai multe obiecte posibile, pe cari să le înainteze unui comitet central. Acesta, ar dispune numărarea obiectelor, tipărirea unui număr ocașional, pe a cărui primă pagină ar fi chipul frumos ilustrat al catedralei, ear pe celelalte publicate numele dăruitorilor cu obiectele dăruite. Cheltuielile n'ar fi costisitoare, căci ori-ce sătean va fi îmboldit de dragoste și ambiție de a da 10—20 bănuți pentru a-și avea în casă icoana sfântului locaș, spre a-și vedea scris în dosul acestor icoane numele lui ca creștin și milostiv. Un milion de obiecte strînse, tombola e gata, și... un milion sau doi de lei ar fi pe drum înspre casa fondului catedralei.

Preoții moși-strămoși ai noștri, umblau flămânzi, ruși și desculți, prin tîrguri și sate îndepărtate cu cutioara de

Spre orientare! Domnii abonenți ai opului ce am avisat: »Drepturile și datoritățile invet. confes.« sunt rugați a fi cu răbdare, de oare-ce din cauze neprevăzute apariția lui va întârzia câteva săptămâni. La tot casul până la Anul-Nou va fi dat spre folosință abonenților.

Petru Conda.

Din Dobrogea ni-se scrie: În urma secetei îngrozitoare ce a bătuit Dobrogea, ploile din Iulie și August, au făcut ca să dispară grija atât de îngrozitoare de care au fost amenințați bieții Dobrogeeni, atât cu recolta cât și cu vitele. Câmpurile cari până mai zilele trecute erau pârlițe ca de foc — astăzi sunt pline de verdeață și flori, par'că ar fi o adevărată primăvară.

Știri mărante. Episcopul *Paul Palásty* din Strigoni, vicarul primatului, a răposat Duminecă. Întreaga avere a lăsat-o bisericii.

— Sinefta Aldea din Gusteriță dând se scoată apă din fântână, i-a căzut cumpănă pe cap, și a rănit-o de moarte. A fost transportată în spital, unde a murit.

— În Alexandria a erupt de nou epidemia ciumei. Alaltăieri au fost două cazuri de îmbolnăvire.

MAI NOU.

Prigonirea tricolorului român.

— Telegramă particulară. —

Săliște, 27 Septembrie.

Nouă junii sălișteni, cari au jucat „Calușul” și „Bătuta” la petrecerea populară dela Neledu, cu prilejul adunării fondului de teatru, sunt citați la judecătoria cercuală acușai de a fi comis „dillam elleni kihágás” (transgresiune contra statului). Atentatul contra patriei, va fi probabil tricolorul nostru național, cu care bravii junii erau împodobii. Semne de înfrățire.

O „înfrățire” zăpăcită.

Bratca, 25 Septembrie n.

Ieri s'a făcut sfințirea bisericii de aici, vestită deja pentru petrecerea maghiaro-română ce se făcuse între zidurile ei mai an. Sfințirea a făcut-o însuși episcopul *Goldiș*, venit aici cu mare suită, în care și *Mangra*. La banchet au luat parte și Unguri: deputatul *Teleghi* și solgăbirul cercului. *Telegdi* a toastat pentru înfrățire desvîlind o interesantă telegramă-răspuns a părintelui *Goldiș*. Închină pentru *Goldiș*, ca stîlp al „înfrățirii maghiaro-române”. În același înțeles a vorbit și solgăbirul.

„Înfrățirea” oferită a primit-o cu ambe mâinile asessorul *Ignatie Pap*.

A vorbit apoi *Mangra* pentru lupta națională, „idealul ce-l avem” și „caracterul național”. Maghiarii și oamenii lui *Goldiș* au rămas cu opăriți.

Se pare că s'a făcut, ori s'a început o rupere între Goldiș și Mangra.

Detalii interesante mâne.

gât; au strins bani de pomană, ne-au lăsat biserici zidite cu acești bani și, de astfel de mijloace ei nu s'au rușinat. Scopul seusă mijloace. Am fi nevededici de urmași ai lor, de ne-am rușina umblând cu tombole ambulante — spre a scuti cheltuieli — trase de boi împingăți prin tîrgurile și orașele țerei românești, strîngînd bani pentru obiecte de preț înzecit și însuși mai mare decât un leu sau doi, costul fiecărui bilet sau număr câștigător.

Românul dela Severin, dela Dorna, dela poalele Ceahlăului, de pe țermul Marei-Negre, de pe podul Mogoșoaiei, ar simți ca o urgie pe capul și-n casa lui să n'aibă o mândră scoară pentru doi lei în preț de o sută, un căpătăiu, un ștergar, o față de masă, o merindare, o năframă, o culme, o traistă, o crătință etc., o dăcioară sau vedriță, artistic lucrate cum numai Moții știu, pe cari să vadă scris numele fratelui sau din Munții-Abrudului, din Țeara-Bârsei, de pe Mureș și Hălmașiu, din Bănat sau Beiuș, de prin Mărginime sau Săcuime.

Apoi, cu un milion fondul de azi și danile de pe la biserici, sate, societăți și persoane iubitoare de neam și lege.

Cu un alt milion din loterie. C'un al treilea din tombolă. Cu peatră, cărămidă, lemne, var, năsip etc., și lucrări gratis, fără bani... cred c'am putea avea o catedrală vrednică de metropolia cu cel mai sbuciumat trect.

Nu vor ajunge acestia: creeri născocitori vor pute scorni și alte mijloace productive.

Vor fi prea mulți, prilejul e bine-venit, pună-se și fundamentul — măcar — al unui teatru de mult dorit, de lungă vreme așteptat.

T. Frațila.

Ultime știri.

Viena, 27 Septembrie n. Prințul *Liechtenstein* a depus definitiv încredințarea de a forma cabinetul.

Tribuna Literară.

Țeara „Țopilor”.

Multe cuvinte și numiri există în graiul poporului nostru, cari în limba literară nu sunt încă folosite și de multe-ori nefiind cunoscute se dau uitării, ori în cele mai multe cazuri se folosesc fals ori schimonositi. Să ne aducem numai aminte, că de câte-ori se scrie și zice smintit: »n'am cu el nici în clin nici în mănecă« în loc de »mănecă«.

Ar fi timpul și este de dorit, ca cât mai curînd să se facă pași pentru a se culege cuvinte din popor și mai ales din Munții-Apuseni, unde poporul vorbește încă și azi de »labor, lardu, ajustat, căușit, igreții, și alte multe cuvinte, cari din gura unui bărbat cu carte nici că le auzim.

Așa e și cuvîntul »Țop«. Acest cuvînt și azi este în us pentru numirea locuitorilor din ținutul Cămpenilor, centrul Munților-Apuseni ai Transilvaniei. Mulți îl iau în sens de batjocură, când această numire este cel mai tare argument pentru dovedirea continuității elementului românesc pe pămîntul Daciei și totodată pentru prăbușirea teoriilor false susținute de Rössler și Hunfalvi sau Hunsdörfer.

Constantin Porfirogenitul, istoriograf grec, în cartea sa despre guvernarea împărăției — cap 37 — vorbind despre împărăția Paținaciilor (locuitori ai Ardealului), numără opt neamuri, adevăd domni din această țeară și al optulea este »Țopon«. Articul grecesc »on« căzînd, avem numele de »Țop«.

Cumcă Paținaciții au fost Români, adevăresc mai mulți scriitori vechi și chiar numirea Moților de Țopi întărește ceea-ce scriseră vechii istoriografi.

Cumcă numirea »Țop« a fost în continuu folosită în Ardeal mai există un document din veacul al 14-lea, acum publicat în »Etymologicum magnum romaniae« — tomul al IV-lea, de B. Petriceicu Hașdău, pag. C.C. Aci se publică o bulă a papei Clement VI. din 1345 scrisă pentru catolisarea neamului românesc. Între voievozii români se numește și »Aprozio voyavode de Țopus«.

În alt document, tot în această carte publicat, se face amintire de *terra Țopus*, prin care trece regele Ottone după scăparea lui din robie, în care ajunsesse prin Ladislav Apor, voivodul Ardealului pe mîna lui Mircea I. din Hațeg. De aici a fost condus Ottone pentru a nu mai ajunge pe mîna Ungurilor, tot pe teritorii locuite și domnite de voievozi români și primul teritor, în care e condus în călătoria sa dela Hațeg este »Terra Țopus«. Aceasta se întîmplă la anul 1308. Deci numirea de Țop este străveche și voese numai să mai amintesc, cumcă în adevăr Moții din Munții-Apuseni sînt identici cu locuitorii din »Terra Țopus«, ceea-ce reese din descrierea acelei călătorii a regelui Ottone, care după-ce a trecut prin țeara Țopilor a ajuns în voivodatul *Belinis* (Bivinis) — *Beiusii* de azi, și de aici prin ținutul *Orăzei-mari* la *Maramureș*, unde deasemenea erau voievozi români din familia Basarabilor, consăngeni ai lui Mircea.

În cronica lui Constantin Porfirogenitul *Țopii* sînt descriși ca cei mai rășboinici, viteji și puternici locuitori din Ardeal. Aceasta convine peste tot cu caracterul locuitorilor din Munții-Apuseni ai Transilvaniei, pe cari nu i-au putut jobăi Maghiarii în tot timpul dominațiunii principilor transilvăneni, deși au încercat-o în mai multe rînduri cu diferite mijloace.

Sub principii transilvăneni întreagă țeara Țopilor nu a format nici odată obiect de donațiune la nobili, ci locuitorii acestui ținut erau în timpurile acelea liberi și aproape independenți și numai un minimal tribut în miere, unt și piei de ogier aveau să dea principelui țerei.

Nu mai după-ce casa de Habsburg a ajuns prin contract bilateral la domnie în principatul Ardealului, s'a iobăit poporațiunea din Munții-Apuseni prin niște *metehne* cuprinse în contracte su-nătoare pentru ocrotirea locuitorilor și

a pădurilor comunale, — cari însă a fost numai curse, pentru a se pute aservi poporațiunea autohtonă, care până aci dispunea liber peste tot pămîntul din acele părți. Muntenii au fost iobăjiți pe seama coroanei, care apoi le-a pus de diregători nemeși maghiari, a căror purtare față de popor a cauzat revoluția lui Vasiliu Ursu Nicula (Horia) și mai târziu a lui Avram Iancu. Trecutul acestui popor merită un studiu cât mai amănunțit și mai cu seamă pentru comoara de cuvinte originale romane păstrate în limbaul acestui popor, original în datini și vorbire.

Academia Română ca organul cel mai chemat, ar face cel mai însemnat lucru pentru scrutarea limbei române, dacă ar încredința unui omis al seu studierea acestui popor atât de conservator al limbei românești.

De altă parte datorința cea mai sfîntă a locuitorilor ardeleni ar fi și este a se interesa de soartea acestei poporațiuni viguroase, azi persecutată în cel mai nemilos și tiranic mod de organele puterii publice, care se străduiește a-l nimici, pentru a-și răsbuna de eroismul desvoltat întru apărarea independenței neamului seu. Toți locuitorii Ardealului au scăpat de iobăgie în urma sîngelui versat de Țopi, — au căpătat moși grase, dar' ei nu au căștigat nimic, decât ura neamului azi atotputine între Adriatica și Peatra-Craiului.

Nici o binefacere n'au făcut Români Ardeleni pentru Țopi, nici un institut cultural nu li-a ridicat, dar' nici pe fiii acelor Moți umblători la școală nu i-au îmbrățoșat și chiar fundațiuni făcute de bărați din țeara Țopilor le-au generalizat, precum fundațiunea »Ighianu«, fundațiunea »Cologea« și poate încă multe nu s'au folosit exclusiv în folosul Țopilor, cu toate-că fondatorii aceia așa au dispus.

La așa răsplătă românească chiar nu s'a așteptat acești oameni, cu atât mai puțin poate inteligența românească să aproabe o așa neconsiderare a acelor mai bravi și neîmpăcați luptători în cauza națională.

Alba-Iulia, 24 Septembrie 1899.

Rubin Pațiu,
advocat.

Din public.)*

Tuturor acelor stimați domni, onorabile doamne și corporațiuni, cari din incidentul răposării iubitei mele sofi *Joh nna*, în număr așa considerabil, au binevoit a încerca, prin condolențele lor — alinarea durerilor mele nemărginite — le exprim pe calea aceasta cele mai călduroase și respectuoase mulțumite, neputînd în starea mea prezentă sufletească, a mă adresa particular către fiecare.

Asemenea mulțumesc și întregii jurnalistice române, care unanim a binevoit a aprecia în mod așa frumos calitățile defunctei.

Sibiu, în 27 Septembrie 1899.

Ioan Bădilă,
jude la tribunal.

Mulțumită.

Subscrisul, student de cl. V. gimnasială din Ofenbaia, și prin aceasta îmi exprim profunda-mi și sincera-mi mulțumită tuturor marinoșilor domni, cari contribuind mi-au făcut posibilă înscrierea la gimnasiul superior român din Brașov.

Eată numele marinoșilor dăruitori: »Munteana«, societate de credit și păstrare în Ofenbaia 5 fl., domni: Dr. Zosim Chirtop, avocat în Cămpeni 5 fl., Constantin Cothigel din Certege 5 fl., Ioan Danciu din Ofenbaia 5 fl., Dr. Laurențiu Pop, avocat în Abrud 5 fl., Dr. Basiliu Preda, avocat în Cămpeni 5 fl., Dr. Enea Draia, avocat în Abrud 3 fl., Vasile Fodor, avocat în Abrud 3 fl., Dionisie Muntean, not. cere. în Ofenbaia 2 fl., Ardelean Login 1 fl., George Csatt 1 fl., doamna Elena Pop Hosszu Longin 1 fl., Alesandru Hosszu, avocat 1 fl., S. Horváth 1 fl., Al. Moldovan 1 fl., doamna Leonida Ioan Șerban 1 fl., N. Simonaș 1 fl., toți sînt din Deva.

Mult onorațiilor domni și doamne! Vă ofer încă odată perpetua-mi recunoștință și întîrîndu-mi promisiunea dată, speriez, că și pe viitor mă voi bucura de părințească considerație, ce ați arătat-o față de mine.

Brașov, în 5 Septembrie 1899 v.

Victor Muntean,
student de cl. V. gimnasială.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacțiunea nu e responsabilă. Red.

FELURIMI.

Pădure petrificată. În statul american »Arizona« se află o pădure petrificată, numită »Parcul Calcedonic«. Pe distanță de 3—4 chm. sînt întîlniți butucii și trunchi, toți petrificați. Cei mai mulți sînt străvezii ca peatra cristalină. Strălucesc în colorii albastre, galbene, roșii și sure, o curată pompă și risipă de colorii combinate în nenumerate feluri. Fiecare stan e o adevărată peatră prețioasă, dar' fără mult preț, fiindcă se află prea multă... Peste un păreu e răsturnat un arbore uriaș — și acesta petrificat. E un pod strălucitor și de bună seamă singurul pod în lume, compus din o singură bucată de peatră strălucitoare în fel de fețe.

POSTA REDACȚIUNEI.

Dini A. C. D. în Blaj. Acordăm bucuros. Trimețteți o parte.

Dini I. I. în O.-M. Lucrarea d-tale n'am găsit-o »ne-bună«, cum zici, dar' nici vrednică de publicat. Sînt generalități și locuri comune, cari pot trece într-o »disertație«, pentru un public mai mic și nepretențios, nu însă în ziar.

Cluj. Foarte bine. Așteptăm.

Sosiți în Sibiu.

La 27 Septembrie n. 1899.

Hotel »*Împăratul Romanilor*«: Elisa Schuster, privatieră din Mediaș; Schuschnig, major din Viena; d-na Hell, d-na Persival, din Viena, actorițe; Ronay, căpitan din Sămbăta; Kapesius, avocat din Cincu-mare; Pakozdy, medic veterinar din Homorod; Schmidt, locotenent din Brașov; Kamrer, preot din Grötzingen; Barabas, oficial din Budapesta; Rosenfeld, Keller, Fuchs, Piszko, Klopfer, Balog, din Budapesta, Beck-Schwarz, din Viena, Feld din Arad, Hess din Linz, Fried din Alba-Iulia, Opriș din Armeni, Baumann din Sebeșul-săsesc, comercianți.

Hotel »*Neurivher*«: Ivan, notar din Sebeșul-inferior; Bărbat cu fiul, preot din Drăguș.

Hotel »*Meltzer*«: D-na Mureșan, privatieră, d-na Suhajda, din Hunedoara; Csiky, voiajor din Budapesta; Heitner, forestier sup., Vajda, Farkas, din Dicio-S.-Mărtin, Aleman din București, oficiali.

Almanachul învțătorului român.

Apel către frații colegi și către amicii școlii române.

Trebuința zilnică ce o simțim cu toții, și rezultatul îmbucurător obținut cu modestul nostru opșor în primul an al existenței sale, dar' mai virtos dorința noastră ferbinte, ca acest început să se perfecționeze așa ca să devină nu numai un soț folositor și nedeșpărit, ci chiar indispensabil *fiecărui învțător român*, ne-a hotărât, ca pe risicul propriu să continuăm și pe viitor cu redactarea și editarea acestei publicațiuni.

„Almanachul învțătorului român”

e pus deja sub tipar și

întîrînd în al doilea an

va apăre peste câteva zile și se va vinde cu prețul de 1 fl. exemplarul — 10 cr. porto postal. Se poate procura atât dela subscrisul, cât și dela »*Tipografia*«, soc. pe acțiuni în Sibiu (Nagy-szeben), în al cărei binecunoscut atelier se tipărește.

Ca și o mlădiță fragedă, care abia a văzut lumina zilei, opșorul nostru nu va putea avea pretenția de a fi perfect din toate punctele de vedere; totuși însuflețirea curată, născută și risicită, noastră, precum și garanța oferită și apreciată, încă merită sprîgînul fraților colegi și a tuturor acelor, cari iubesc școala și au la inimă interesele ei.

Dacă în lipsa de abonamente suficiente și în fața speselor mari, pe lângă toate opintirile, nu ne-a fost cu putință a reduce prețul, ceea-ce am fi dorit din toată inima, aceasta se compensează pe deplin prin faptul, că în acest an *Almanachul* va apăre cu mari îmbunătățiri atât la cuprins, ce s'a îmbogățit cu material de mare folos învțătorilor, cât și îndeosebi la ajustarea esterioră.

În estan *Almanachul* va apăre legat frumos și tracic, în legătură de pânză, cu teacă pentru cerusă etc., ilustrat și peste tot foarte elegant.

Almanachul va avea acum formatul unui *notes* portativ, plin de cunoștințe din domeniul literar și pedagogic, legi și ordinațiuni și cu multe alte îndrumări, cari stau zilnic la dispoziția învțătorului în toate afacerile sale școlare.

Eată, pentru orientare,

Cuprinsul Almanachului:

Prefață.

I. *Căldaral și notițe din tipic pro 1899/00*

II. *Date chronologice pe anul 1900.*

III. *Date genealogice: A) Austro-Ungaria. B) România. C) Celelalte state europene*

IV. *Afaceri de poștă și telegraf:* 1. Serviciul de scrisori. 2. Serviciul de mesagerie. 3. Tarifa pentru telegrame.

V. Competențe de timbru și taxe: 1. Dispoziții generale. 2. Documente scutite de timbru. 3. Documente nescutite de timbru. 4. Competența calculată în procente. 5. Scala timbrilor.

VI. Șematismul bisericii ort. române: 1. Metropolia. 2. Diecezele: A) Arhiepiscopia Transilvaniei. B) Dieceza Aradului. C) Dieceza Caransebeșului.

VII. Șematismul provinciei metrop. gr.-cat.: Metropolia. 1. Arhiepiscopia. 2. Dieceza de Oradea-Mare. 3. Dieceza de Gherla. 4. Dieceza de Lugoj.

VIII. Reuniuni învățătoarești: a) Reuniunea învățătorilor români gr.-or. dela școlile confesionale din dieceza Caransebeșului; b) Reuniunea învățătorilor dela școlile populare confesionale din protopopiatele arădane I—VIII.; c) Reuniunea inv. gr.-cat. „Mariana” din Năsăud; d) Reuniunea învățătorilor gr.-or. din districtul Sibiiului; e) Reuniunea învățătorilor gr.-cat. din jurul Gherlei; f) Reuniunea învățătorilor rom. gr.-cat. din dieceza Lugojului recte ținutul Lugojului; g) Reuniunea învățătorilor gr.-cat. din ținutul Hațegului, cu centrul în Hațeg; h) Reuniunea învățătorilor gr.-cat. din arhiepiscopia de Alba-Iulia și Făgăraș.

IX. Partea literară: 1. Oda, la desvătarea bustului lui Ienachi Văcărescu, de Al. Muntean al lui Vasile (București).

2. Dr. Dan. P. Barcianu, schiță biografică cu portret, de Red. Almanachului.

3. Sentențe pedagogice, de diferiți autori celebri.

4. Ioan Pop Reteganul, schiță biografică cu portret, de George Cătană (Valeadieni).

5. Școala și biserica, ca factori primordiali în educațiunea și cultura națională, de Iosif Velcean (Recița).

6. Cugetări, de Ioan Scurtu (Cluj).

7. Dascălii mei, amintiri din copilărie, de Alex. Muntean al lui Vasile (București).

8. Școala lui Lazăr, scenă din revista istorică-națională „100 de ani”, de I. L. Caragiale (București).

9. Maxime, de Petru Cipou, învățător (Luncșoara).

10. Plugușorul anului, poezie dedicată învățătorilor români, după C. Teodoru.

11. Dragi pe ascunsul, versuri de Adrian Ungurean, învățător (Curtacheri).

X. Pro domo. (În această rubrică găsim aprecieri favorabile asupra Almanachului, an. I., dela diferiți bărbați: Stefan Velovan, Dr. Al. Mocsonyi, V. Babeș și mulți învățători).

XI. Școala confesională. (Aci găsim lucruri vrednice de știut pentru toți învățătorii. Anume:)

a) Regulament pentru organizarea învățământului în școlile populare;

b) Din drepturile și datorințele învățătorului;

c) Literatura noastră școlară în anul din urmă.

XII. Cartea experiențelor. (În această parte urmează vre-o 2—3 coale de rubrici pentru notițele trebuincioase învățătorului peste an).

XIII. Apendice.

XIV. Anunțuri.

Rămâne acum, ca înosebi frații colegi, conștiința de chemarea, poziția și cerințele de progres și cu dor de a contribui la ridicarea nivelului statului învățătoresc, să nu intrarese a da — între toate împrejurările — spriginul dorit și pretins de acest oșor, merit a fi un sincer călăuz dascălului român și a stabili legătura solidară între învățătorii noștri, stându-le întru ajutor întru împlinirea chemării sublime, ce o au în mijlocul poporului nostru.

Să părăsim odată, fraților colegi, superficialitatea, indolența, ușurătatea și resăfăirea forțelor. Să ne gândim cum am sta noi, dacă fiecare ar fi la culmea chemării sale!

Să ne cultivăm conștiința de demnitatea noastră și redeșteptându-ne din amorirea letargică în care zăcem cuprinși de atâta timp îndelungat, dându-ne mai cu dinadins seamă de poziția și cerințele imperioase ale progresului, mai virtuos azi, în timpul luminilor și emulațiilor, să ne concentrăm forțele, să ne punem mai mult la inimă interesele și cauzele noastre, ca așa, cu frunte senină să putem da răspuns lunei și posterității, că nu numai ne-am făcut datorința, ci inspirați am fost de sublima noastră chemare!

Atunci, văzând frumoasa-vă interesare, Almanachul nostru va prinde curaj, va câștiga teren și drept de viață, ea' amicii sei, protectorii școlii române, nu vor întârzia de a ne privi și prețul după-cum merităm, și amăsura aspirațiilor și prestațiilor noastre, amăsura inteligenței, cunoștinței și afirmării noastre publice, ne va și remunera materialicește.

»Almanachul» s'a edat pentru voi, fraților colegi, prin urmare apelând la spriginul vostru binevoitor, soartea lui o pun în mâinile voastre și a tuturor bărbaților și amicilor școlii române. Mai având la dispoziție unele exemplare din anul trecut, doritorii de a avea și »Almanachul» din I. an, binevoiască a trimite subscrierului, ori »Tipografiei», societate pe acțiuni, Sibiu, 70 cr. și-l vor primi, trimis franco.

Recița-montană (Resiczabánya), 1899.

Cu stimă și frăție

Iosif Velcean,
inv. român.

Bibliografie.

A apărut:

Propedeutica filosofică pentru învățământul secundar, de Greg. Pletos, profesor în Năsăud. Partea I, psihologia empirică, cu un adaus: bucăți de lectură psihologică, — carte aprobată de ministerul cultelor și instrucțiunii publice ca manual pentru școlile medii. — Preț 80 cr.

»Reflexiuni asupra esamenelor din protopreșbiteratul Buziașului» de Ioan Marcu, inv. Editura autorului. Tiparul tipografiei diecesane din Caransebeș. Preț 20 cr.

Partea a VI-a din Memoriul lui Iosif Sterca Șuluțiu de Cărpeneș, membru fondator și membru în comitet al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român». Sibiu, tip. W. Krafft. Este un volum de 297 pagini, cu conținut variat și interesant și costă 1 fl. 25 cr. + 10 cr. porto. Două sute fl. din prețul cărții, se vor da pentru »casa națională», restul pentru alte scopuri filantropice. La sfîrșitul cărții se adaugă o compoziție musicală: Doina Metropolitului Alexandru Sterca Șuluțiu, aranjată pe note pentru voce și piano. Partea cea mai mare a articolelor ce conține a mai fost publicată, prin foi și reviste, dar valoarea lor e permanentă. Între altele conține întreaga biografia nefericitului Dragoș.

»Istoria universală pentru școlile civile și superioare de fete» pe baza planului de învățământ din 1887. Prelucrată în românește după ed. VI. a opului lui Alexandru Márki, de Ioan Popovici, profesor la școala de fete a »Asociațiunii». Cartea dlui Popovici este primul manual de istorie pentru școlile noastre civile; e acomodată însă și pentru preparandii, gimnaziile inferioare și școlile comerciale. A apărut în tipografia arhiepiscopale din Sibiu și costă 2 coroane. O recomandăm tuturor bărbaților de școală.

Cursul pieței din Sibiu.

Hărțile-monete române	Cump.	9.85	vend.	9.40
Lire turcești	„	18.92	„	19.02
Imperiali (15 R ^o aur)	„	126.75	„	127.75
Ruble rusești 100 à	„	5.64	„	5.69
Galbeni	„	9.52	„	9.59
Napoleon-d'ori	„	58.67	„	59.—
100 Marce germane	„	11.96	„	12.06
Livre sterling	„	„	„	„

Bursa de Budapesta.

Din 25 Septembrie n. 1899.		
Renta de aur ung. 4%	117.50	
„ „ „ 4%	95.05	
„ „ val. cor. 6%	120.25	
Imprumutul căilor ferate ung.	100.—	
Bonuri rurale ung.	99.50	
„ croate-slavone	99.50	
Obligațiunile desp. regalilor	162.—	
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	147.25	
Renta de hârtie austriacă	81.75	
„ de aur austriacă	99.60	
„ de aur austriacă	117.75	
Losuri austriace din 1860	137.—	
Acțiunile băncii austro-ungare	905.—	
„ de credit ung.	378.—	
„ de credit austr.	371.80	
Scrieri fonciare ale institutului de credit și economii „Albina”	102.70	
Argintul	5.70	
Galbeni împărătești	5.66	
Napoleon-d'ori	9.57	
Mărci 100 imp. germane	58.97	
London 10 Livre sterlingi	120.72	

Bursa de Viena.

Din 23 Septembrie n. 1899.		
Renta de aur 4%	117.20	
Renta ung. v. c. 4%	95.10	
Imprumutul căilor ferate ung.	119.50	
Bonuri rurale ung.	99.60	
„ croate-slavone	93.40	
Renta de hârtie austriacă	96.25	
„ „ argint austriacă	99.95	
„ „ aur austriacă	118.25	
Losuri austriace din 1860	136.75	
Acțiunile băncii austro-ungare	907.—	
„ de credit ung.	372.50	
„ de credit austr.	371.40	

Bursa de București.

Din 12 Septembrie v.		
5% Renta perpetuă	4%	Fonc. rur. 83
5% „ am. 1881 99 1/2	5%	„ urb. Buc. 90 1/2
5% „ 1892 99	5%	„ Iași 85 1/2
5% „ 1893 99	Banca Naț.	267 1/2
5% „ 1894 87	„ Agricolă	337
4% „ 1898 88	„ României	—
5% „ 90.94 88 1/2	„ de scont	297
4% „ 1896 90	Dac. Rom.	430
4% „ 1898 90	Naționala	448
Convertite rurale	Patria	—
5% Obl. c. B. 1888	„ Construcții	70
4 1/2% „ „ 1890	Basalt artificial	—
5% „ „ 1895	Tramv. nou	—
5% „ „ 96 1/2	Baia centrală	128

Pentru redacție și editură responsabil: Andrei Baltes. Proprietar: Pentru »Tipografia», societate pe acțiuni: Iosif Marshall.

Pentru fiecare cuvânt se plătește 1 cr. Pentru cuvintele tipărite gras 2 cr. Taxa de inserțiune se poate trimite și la mână postala. Pentru anunțurile cu adresă sau post-restante se plătește timbru 30 cr.

MICA PUBLICITATE

Răspunsuri și deslușiri la aceste mici anunțuri dă gratuit administrația ziarului — cu graiul viu sau în scris, dacă se alătură un timbru ori o cartă de corespondență.

Pentru știri mărunt, întrebări, corespondență, informațiuni, anunțuri, reclame etc.

Compoziții de Juga,

»Marșul studenților din Brașov», »Viorele de iarnă» — polca franceză, se pot procura cu 50 cr. exemplarul + 5 cr. porto postal dela librăria »Tribunei». (73).

O biciclete

puțin folosită, sistem »Thomas» în stare bună, se vinde cu preț de jumătate, pe bani gata. Administrația spune unde. (74)

Bine, bine!

Te-ai dus fără să-mi spuni măcar o vorbă de adio. Și eu știu, că tot tu vei suferi — dacă mă voi revansa. Prin urmare: ori corege, ce ai stricat — ori lasă-mă să stric eu, ce n'ai cores tu. (75)

Caut să închiriez cuartir.

Pentru 1 Octomvrien. pe timp mai îndelungat. Quartirul se

aibă o cameră spațioasă și luminoasă și o culină. Prefer stradele liniștite. Oferte rog la administrația ziarului sub »Modest». (19)^d

Casa și Brutăria

lui Ioan Liber din Baia-de-Criș (Körösbánya) e de esarândat — din cauza bătrâneții proprietarului. În brutărie se află cup-tor de copt pâine și cornuri (chifle) și toate requizitele

trebuincioase. Unica brutărie în Baia-de-Criș unde în-curând se încep lucrările pentru calea ferată vicinală. A se adresa la: Romulus Co-fioiu, comerciant în Körösbánya. (72)^a

Caiete și condeie

ieftine și bune pot să cum-pere domnii învățători și șco-larii dacă se adresează la ad-ministrația »Tribunei». (51):

Banca generală de asigurare

„TRANSILVANIA“

fondată la anul 1868

în Sibiu, str. Cîsnădiei nr. 5 (edificiul propriu).

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

contra pericolului de foc și exploziune:

clădiri de orice fel, locuințe și edificii economice, magazine de mărfuri, mobile, vestimente, rufe, cărți și vite de tot soiul, fructe de câmp și produse de recoltă

pe viața omului:

în toate combinațiunile, ca asigurări pe casul de moarte, cu termene fixate, asigurări cu plătime de două ori a capitalului, asigurări de copii, de zestre, rente viagere etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Acest fel de asigurare a vieții a cucerit în Germania un teren vast, astfel că numai în anul 1897 s'au încheiat asigurări de soial acesta în valoare de peste 115 milioane mărci (138 milioane coroane). Condițiunile »Transilvaniei» sînt foarte libere și corespund condițiilor băncilor mari din imperiul german. Se recomandă în special preoților, învățătorilor și economilor noștri dela sate, precum și funcționarilor etc.

Avere totală

fond de rezervă cu finea anului 1898: 985.222. cor. 58 bani.

activele cu finea anului 1899: 2.072.059 cor. 96 bani.

Stocul asigurărilor

în secțiunea asigurărilor asupra vieții cu finea anului 1898:

5293 polițe despre 7.750.000 coroane,

în secțiunea asigurărilor contra pericolelor de incendii valori asigurate: 59.130.352 coroane.

Dela întemeierea institutului s'au solvit:

pentru desdaunări de incendii: 2.748.002 cor. 62 bani,

pentru capitale asigurate pe viață: 2.342.781 cor. 72 bani,

total 5.090.784 coroane 34 bani.

Prospecte și tipărituri se dau gratuit.

Informațiuni și oferte se primesc la Direcțiune în Sibiu, precum și la agenturile principale în Brașov, Cluj, Arad și Timișoara, asemenea și la reprezentanții speciali în toate comunele mai mari.

[207] 6—30

Direcțiunea în Sibiu,

str. Cîsnădiei nr. 5, etajul I., curtea I.

TINERI MORBOȘI

dacă voesc să se scape de chinuitorul necaz și să-și cureze boala radical, trebuie să întrebuințeze

Santal-Egger,

care după scurtă întrebuințare asigură rezultat uimitor, face să înceteze scursura la ambe sexurile. Prețul unui flacon 1 fl. 50 cr., franco 1 fl. 70 cr., 3 flacoane (de ajuns pentru o cură) 4 fl. 50 cr., franco.

Avertisment!

Este fapt științifice recunoscut, că efectul Santalului la astfel de boale e de neprețuit. De aceea avertisăm dela fabricatele străinsunătoare, scumpe, dar fără valoare.

[268] 4—40

Depou principal și de expeditură:

Farmacia la „Palatinul țerei” în Budapesta, VI., Váci-körút 17.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de contabil

la centrala societății comerciale pe acții »Concordia», în Sibiu, se descrie concurs cu termen de însuare până la 6 Octomvrie a. e.

Competenții au să-și înainteze oferte însoțite de atestate și să-și fixeze pretensiunile de leafă. [285] 8—3

Pentru tipar responsabil: Iosif Marshall.